

foreligger oplysninger fra institutionen, f.eks. i anmodningen om at iværksætte værgemål. Institutionen kan bl.a. udtale sig om, hvorledes den pågældendes holdning er til spørgsmålet om iværksættelse af værgemål, hvis denne er i stand til at forstå, hvad sagen drejer sig om, og om hvorledes den pågældende fungerer i hverdagen.

Reglen i *stk. 4* giver statsamtet og retten udtrykkelig hjemmel til bl.a. at indhente lægeerklæring og institutionsudtalelse, jf. *stk. 2* og *3*, samt dokumentation eller udtalelser fra f.eks. sagsbehandlere eller socialforvaltningen uden samtykke fra den, der begæres sat under værgemål. Hermed kan sådanne oplysninger videregives til statsamtet eller retten uden tilsidesættelse af tavshedspligtsbestemmelser, jf. nærmere betænkningen side 187. Dokumentation eller udtalelser vil også kunne indhentes fra andre, der har kontakt med den pågældende. Det må antages, at denne bestemmelse om oplysninger fra andre ikke vil blive anvendt særligt hyppigt i praksis.

Ifølge *stk. 5* skal udgifterne til lægeerklæringer afhængig af, hvem der efter § 13 skal afgøre sagen, betales af statsamtet eller retten, i sidstnævnte tilfælde som sagsomkostning, jf. forslaget til retsplejelovens § 465 i det samtidig fremsatte lovforslag om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af værgemålsloven).

Til § 19

Bestemmelsen i § 19 om, at der skal gives den, som sagen angår, adgang til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at afgive en skriftlig eller mundtlig udtalelse til sagen, er ny, idet dog *stk. 1* til dels afløser den gældende myndighedslovs § 33, *stk. 3*, om samtaler i sager om værgeskikkelse, og *stk. 2* afløser den gældende retsplejelovs § 460, *stk. 3*.

Efter *stk. 1*, der gælder i sager, som behandles af statsamtet, har den, som sagen angår, ret til at afgive en skriftlig eller mundtlig udtalelse til sagen, inden statsamtet træffer afgørelse i værgemålssager efter lovforslagets § 5 eller §§ 7 - 10 og i værgesager efter §§ 11 og 12, medmindre den pågældende ikke med nytte kan udtale sig om spørgsmålet. Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* er ændret i forhold til § 19, *stk. 1*, i lovudkastet i betænkningen.

Udtrykket »den, som sagen angår« omfatter alene den person, som begæres sat under værgemål.

Den foreslåede regel fraviger bestemmelsen om partshøring i forvaltningslovens § 19, *stk. 1*, jf. bestemmelsen i forvaltningslovens § 19, *stk. 2*, nr. 6, hvorefter pligten til partshøring efter *stk. 1* ikke gælder, hvis der ved lov er fastsat særlige bestemmelser, der sikrer parten adgang til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at afgive en udtalelse til sagen, inden afgørelsen træffes.

Reglen i *stk. 1* indebærer, at der også skal indhentes en udtalelse fra den pågældende, selv om denne på forhånd har givet samtykke til foranstaltningen

eller måske oven i købet selv har anmodet herom, jf. lovforslagets § 5, *stk. 2*, og § 7, *stk. 1*. I disse sager skal der som udgangspunkt afholdes et møde i statsamtet med det formål, at anmodningen om værgemålet bliver bekræftet direkte over for statsamtet, der således kan kontrollere, at den er alvorligt ment og uden relevante forbehold. Statsamtet kan endvidere ved mødet give vejledning om retsvirkningerne af det påtænkte værgemål. Giver den pågældende ikke møde, må statsamtet på anden måde søge at kontakte den pågældende.

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 460, *stk. 3*, kan retten undlade at indkalde den, som sagen angår, til at møde i retten, hvis vedkommende befinder sig i en sådan tilstand, at han eller hun ikke forstår betydningen af umyndiggørelsen. I forhold til denne bestemmelse er kriteriet for, hvornår statsamtet efter lovforslagets § 19, *stk. 1*, kan undlade at spørge den pågældende, ændret, således at det afgørende alene er, om denne med nytte kan udtale sig om spørgsmålet. Selv om den pågældende ikke forstår, hvad et værgemål indebærer juridisk, kan det tænkes, at vedkommende på relevant måde vil kunne udtale sig om sine ønsker med hensyn til konkrete, aktuelle spørgsmål, som f.eks. flytning til plejehjem og hvem, der bør beskikkes som værg.

Da de fleste af de personer, som sagerne drejer sig om, formentlig vil befinde sig i en tilstand, hvor de f.eks. er svært demente, bevidstløse eller lignende, vil hovedreglen om, at der skal finde en samtale sted i statsamtet, antagelig i praksis blive undtagelsen.

Det kræves ikke, at statsamtet selv skaffer sig et personligt indtryk af den pågældende med henblik på en vurdering af, om den pågældende kan udtale sig med nytte. Som hovedregel vil det være tilstrækkeligt at basere afgørelsen herom på lægeerklæringen og en eventuel institutionsudtalelse, jf. § 18, *stk. 2* og *stk. 3*.

I alle andre værgemåls- og værgesager uden for de i lovforslagets § 5, *stk. 2*, eller § 7 nævnte tilfælde gælder, at der skal være adgang for den pågældende til selv at være til stede i statsamtet og udtale sig. Justitsministeriet forudsætter, at der i de administrative regler om behandlingen af sager om værgemål og værg, som vil blive udstedt med hjemmel i § 23, *stk. 1*, vil blive tilrettelagt en ordning, som på en hensigtsmæssig måde sikrer, at statsamtterne i forbindelse med høringen af den pågældende giver underretning om, at vedkommende har mulighed for at anmode om personligt fremmøde i statsamtet.

I øvrigt bemærkes, at det ikke er nødvendigt, at alle enkeltheder om baggrunden for anmodningen om værgemål altid lægges frem for den syge eller svage. Der vil være tilfælde, hvor det vil kunne skade denne at få kendskab til f.eks. en livstruende sygdom. Statsamtet vil efter forvaltningslovens § 15, *stk. 1*, kunne begrænse adgangen til aktindsigt i det omfang, den svages interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den